

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Kontor: Procesretskontoret
Sagsnr.: 2006-740-0150
Dok.: CKV40436

Besvarelse af spørgsmål nr. 51 af 10. marts 2006 fra Folketingets Retsudvalg vedrørende forslag til lov om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love (Politi- og domstolsreform) (L 168).

Spørgsmål:

”Ministeren bedes kommentere Eva Smiths to kronikker i henholdsvis Berlingske Tidende den 1. februar 2006 og Politiken den 17. november 2005 om nævningereformen. Begge kronikker er omdelt på REU alm.del – bilag 350.”

Svar:

I de pågældende kronikker kritiserer Eva Smith forslaget om i nævningsager at indføre fælles votering om skyldsspørgsmålet mellem de juridiske dommere og nævningerne.

Eva Smith argumenter bl.a. for, at dette element i lovforslaget er i strid med grundloven § 65, stk. 2, hvorefter det skal fastsættes ved lov, i hvilke sager nævninger skal medvirke i strafferetsplejen. Der kan om dette spørgsmål henvises til besvarelsen af Retsudvalgets spørgsmål nr. 2 vedrørende lovforslaget, hvor Justitsministeriet har redegjort nærmere for forholdet mellem forslaget om fælles votering om skyldsspørgsmålet i nævningsager og grundlovens § 65, stk. 2.

Herudover anfører Eva Smith, at hun er modstander af forslaget navnlig på grund af en ”psykologisk faktor”, der går ud på, at nævninger ved fælles votering vil blive påvirket af en (urigtig) antagelse om, at juridiske dommere er bedre end dem selv til at vurdere beviserne i en sag. Endvidere fremgår det, at Eva Smith frygter, at de juridiske dommers generelle respekt for lægdommerne vil blive mindre, hvis der indføres fælles votering om skyldsspørgsmålet i nævningsager.

Eva Smith anfører også, at den gældende ordning, hvor retsformanden giver nævningerne en såkaldt retsbelæring i retssalen, medvirker til at øge befolkningens kendskab til det strafferetlige

system. Endvidere anfører Eva Smith, at det medvirker til at sikre, at straffebestemmelser affattes forståeligt, at der ikke er fælles votering i nævningsager.

Justitsministeriet er ikke enig i Eva Smiths synspunkter.

Fælles votering mellem de juridiske dommere og nævningerne anvendes allerede i dag i forbindelse med afgørelsen af sanktionsspørgsmålet, og denne ordning må antages at have fungeret uden nævneværdige problemer.

Der er efter Justitsministeriets opfattelse ikke noget grundlag for at antage, at nævninger (der udpeges til grundlisterne efter indstilling fra de politiske partier) skulle undlade at udtale sig i overensstemmelse med deres overbevisning af ”respekt” for opfattelsen hos de juridiske dommere. I foråret 2005 er der gennemført en brugerundersøgelse af domstolene, hvoraf det bl.a. fremgik, at 98% af lægdommerne ved byretterne og 99% af lægdommerne ved landsretterne mv. var ”tilfredse” eller ”meget tilfredse” med deres muligheder for at fremkomme med deres synspunkter under voteringen.

Som der nærmere er redegjort for i lovforslagets bemærkninger, har forslaget om at indføre fælles votering om skyldsspørgsmålet nær sammenhæng med forslaget om, at der i nævningsagerne fremover ligesom i alle andre straffesager skal gives en skriftlig begrundelse for rettens afgørelse. Efter Justitsministeriets opfattelse vil det være en væsentlig retssikkerhedsmæssig forbedring, at der også i disse meget alvorlige straffesager skal gives en begrundelse for, hvorfor og på hvilket grundlag retten er nået frem til, at den tiltalte skal dømmes eller frifindes. Den foreslåede ordning, hvorefter begrundelsen skal udarbejdes af nævningerne og de juridiske dommere som led i en fælles votering om skyldsspørgsmålet, giver efter Justitsministeriets opfattelse størst mulig sikkerhed for, at begrundelsen for rettens juridiske afgørelse bliver fuldt dækkende for nævningernes og dommernes opfattelse af de undertiden meget komplekse retlige og faktiske spørgsmål i en nævningsag.

Eva Smith anfører, at man i stedet f.eks. kunne lade de juridiske dommere udforme en fælles begrundelse, efter at nævningerne først har truffet deres afgørelse, eller at man kunne lade nævningerne få hjælp af en anden jurist til at formulere deres begrundelse. Disse løsningsforslag synes at måtte bygge på en forudsætning om, at nævninger vil have brug for sagkyndig bistand til at formulere en begrundelse for deres juridiske afgørelse. Løsningerne synes derfor umiddelbart også at være uforenelige med det synspunkt, at nævninger bør træffe deres afgørelse om skyldsspørgsmålet alene, idet det næppe i praksis vil være muligt eller hensigtsmæssigt at forbyde nævninger at genoverveje deres afgørelse, hvis de i forbindelse med arbejdet med at formulere en begrundelse for afgørelsen finder, at der er behov for det.

Efter Justitsministeriets opfattelse vil rettens skriftlige begrundelse for afgørelsen i nævningesager kunne give befolkningen et mindst lige så værdifuldt indblik i retssystemet som det, der efter Eva Smiths opfattelse gives med de nuværende mundtlige retsbelæringer.